๑๒๐ ปี
ชลประทาน งานเพื่อแผ่นดินไทย
๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๕

กรมชลประทาน

จุลสาร

สำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา

2 สารจากผู้บริหารสูงสุดด้านการจัดการความรู้

3 เขื่อนขนาดใหญ่กับแผ่นดินไหวในตุรกี
และการคาดการณ์ผลกระทบจากแผ่นดินไหว
ที่อาจส่งผลต่อประเทศไทยในอนาคต

ปีที่ 10 ฉบับที่ 118
ประจำเดือนเมษายน 2566

สารจากผู้บริหารสูงสุดด้านการจัดการความรู้
สำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา

สวัสดีชาว สบอ. ทุกท่านในเดือนเมษายน 2566 ครับ หลายท่านคงจะสัมผัสได้กับสภาพอากาศที่ดูจะร้อนขึ้นกว่าทุกๆ ปี และทางกรมอุตุฯ ก็ได้ประกาศว่าปีนี้อุณหภูมิจะสูงขึ้นไปแตะถึง 43 องศาเซลเซียส เลยทีเดียว ในช่วงสงกรานต์นี้ผมก็ขอให้ชาว สบอ.เดินทางกลับบ้านเกิดโดยสวัสดิภาพ และหากอากาศร้อนจัด ควรจะอยู่ในสถานที่อากาศถ่ายเทเพื่อป้องกันการเกิดอาการโรคลมร้อนหรือที่เรียกว่าอาการ heat stroke นะครับ

เมื่อกลางเดือนที่ผ่านมาผมได้เข้าร่วมงาน “บางระกำโมเดล” สานต่อความสำเร็จ 7 ปีต่อเนื่อง เกษตรกรในพื้นที่มีการเพาะปลูกและเก็บเกี่ยวผลผลิตไม่เสียหาย สามารถสร้างอาชีพเสริม เพิ่มรายได้อย่างมั่นคง และมีผลการดำเนินการเป็นไปตามเป้าหมาย ซึ่งมีนายประพิศ จันทร์มา อธิบดีกรมชลประทาน เป็นประธานพิธีเปิดการเปิดน้ำเข้าระบบส่งน้ำเพื่อปรับปฏิทินการเพาะปลูกข้าวนาปี พื้นที่ลุ่มต่ำบางระกำ ณ บริเวณท่อระบายน้ำคลองแยงมุม ต.ท่าช้าง อ.พรหมพิราม จ.พิษณุโลก และได้กล่าวว่า โครงการบางระกำโมเดล เกิดขึ้นเนื่องจากปัญหาอุทกภัยที่ซ้ำซากในพื้นที่ จ.สุโขทัยและพิษณุโลก เมื่อปี 2559 กรมชลประทานจึงได้บูรณาการร่วมกับทุกภาคส่วน ดำเนินโครงการฯ มาอย่างต่อเนื่องจวบจนเข้าสู่ปีที่ 7 ด้วยการปรับเปลี่ยนปฏิทินการปลูกข้าวนาปีของเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มต่ำทุ่งบางระกำให้เร็วขึ้น จากเดิมที่เคยปลูกในเดือนพฤษภาคมมาเป็นเดือนเมษายน เพื่อให้เกษตรกรสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ภายในเดือนสิงหาคม ช่วยลดผลกระทบจากน้ำท่วมพื้นที่นาข้าวในช่วงฤดูน้ำหลากได้

จุลสารฯ ฉบับนี้นำเสนอเรื่อง “เขื่อนขนาดใหญ่กับแผ่นดินไหวในตุรกี และการคาดการณ์ผลกระทบจากแผ่นดินไหวที่อาจส่งผลต่อประเทศไทยในอนาคต” ของศูนย์อุทกวิทยาชลประทานภาคตะวันออก ซึ่งจะทำให้ท่านผู้อ่านได้ตระหนักว่าปัจจุบันโลกของเราได้เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติที่รุนแรงขึ้นเมื่อเทียบกับอดีต ถึงเวลาแล้วที่เราจะต้องช่วยกันรักษ์โลก และหาแนวทางร่วมกันอย่างจริงจังเพื่อเป็นการป้องกันและรับมือกับภัยพิบัติที่จะเกิดขึ้นในอนาคตครับ

นายธเนศร์ สมบูรณ์
ผส.บอ.

เขื่อนขนาดใหญ่กับแผ่นดินไหวในตุรกี
และการคาดการณ์ผลกระทบจากแผ่นดินไหวที่อาจส่งผลต่อประเทศไทยในอนาคต

รูปภาพจาก https://rayhaber.com/wp-content

เขื่อนอตาเติร์ก หรือเขื่อน Atatürk (ตุรกี : AtatürkBarajı) เดิมชื่อเขื่อน Karababa เป็นเขื่อนหิน zoned เพื่อกั้นน้ำในแม่น้ำยูเฟรติสตามแนวชายแดนของจังหวัด Adiyaman และจังหวัด Sanliurfa ในภาคตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศตุรกี เขื่อนแห่งนี้ถูกสร้างขึ้นเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าและเพื่อทดน้ำจากที่ราบในภูมิภาค ต่อมาเขื่อนนี้ได้รับการเปลี่ยนชื่อเป็นเขื่อนอตาเติร์ก เพื่อเป็นเกียรติให้กับมุสตาฟาเคมาลอ ตาเติร์ก (1881-1938) ผู้ก่อตั้งของสาธารณรัฐตุรกี เขื่อนนี้เริ่มการก่อสร้างเมื่อปี ค.ศ.1983 และแล้วเสร็จในปี ค.ศ. 1990

เขื่อนอตาเติร์ก เป็นส่วนหนึ่งของยูเฟรติส เอนไวรอนเมนต์ ซึ่งเป็นทะเลสาบ ที่ใช้ชื่อเดียวกัน และเป็นทะเลสาบขนาดใหญ่อับดับ 3 ในตุรกี โดยพื้นที่อ่างเก็บน้ำ คือ 817 ตารางกิโลเมตร และคาดว่ากักเก็บน้ำได้ 48.7 ลูกบาศก์กิโลเมตร ทั้งนี้ระดับน้ำในทะเลสาบ เคยขึ้นถึงจุดสูงสุดเมื่อปี ค.ศ. 1994 ที่ 546 เมตรเหนือระดับน้ำทะเล แต่หลังจากนั้นมา ระดับน้ำได้ขึ้นๆ ลงๆ ระหว่าง 526 เมตร เหนือระดับน้ำทะเล กับ 537 เมตร เหนือระดับน้ำทะเล โดยตัวเขื่อนมีสันเขื่อนสูง 169 เมตร (554 ฟุต) และยาว 1,820 เมตร (5,970 ฟุต) โรงไฟฟ้าพลังน้ำ (HEPP) มีกำลังการผลิตติดตั้งรวม 2,400 เมกะวัตต์และผลิตไฟฟ้าได้ 8,900 GWh ต่อปี ต้นทุนทั้งหมดของโครงการสร้างเขื่อนอยู่ที่ 1,250,000,000 ดอลลาร์สหรัฐ

รูปภาพจาก : infmir.ru/articles/turkey_ataturk_dam/

อย่างไรก็ตาม มีเมืองราว 10 เมือง และหมู่บ้าน 156 แห่ง ใน 3 จังหวัด ที่ตั้งอยู่ล้อมรอบเขื่อนอตาเติร์ก ซึ่งมีทะเลสาบขนาดใหญ่เป็นอันดับ 3 ของตุรกี ทะเลสาบแห่งนี้ กลายเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และทำการประมง ขณะที่ชาวบ้านท้องถิ่น เรียกทะเลสาบอ่างเก็บน้ำว่า “ทะเล”

เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ ค.ศ.2023 เวลา 04.17 น. เมืองกาซีอันเตป จังหวัดกาซีอันเตป สาธารณรัฐตุรกี ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากเมืองอะเลปโปของซีเรียไปทางทิศเหนือ 97 กิโลเมตร เกิดแรงสั่นสะเทือนขนาด 7.8 อีก 9 ชั่วโมงถัดมาก็เกิดอาฟเตอร์ช็อก เวลา 13.24 น. แผ่นดินจังหวัดคาห์รามันมาราสถูกเขย่าด้วยแรงสั่นสะเทือนขนาด 7.5 และกระจายไปอีก 10 จังหวัด ทั่วประเทศตุรกี ถือเป็นแผ่นดินไหวครั้งใหญ่ที่สร้างความเสียหายเป็นวงกว้างในตุรกีและซีเรียในรอบ 100 ปี มีรายงานผู้เสียชีวิตครั้งแรกเกือบ 5,000 คน และต่อมาองค์การอนามัยโลกคาดว่าน่าจะมีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บสูงกว่านี้ 8 เท่า แผ่นดินไหวครั้งนี้มีศูนย์กลางอยู่ที่ตุรกีและซีเรียบนรอยเลื่อนอนาโตเลียตะวันออก ลึกลงไปใต้ดิน 18 กิโลเมตร ทำให้เกิดรอยแยกยาวกว่า 100 กิโลเมตร ระหว่างแผ่นเปลือกโลกอนาโตเลียและแผ่นเปลือกโลกอาหรับ จนสามารถรับรู้แรงสั่นสะเทือนได้ถึงเลบานอน ไซปรัส และจอร์แดน

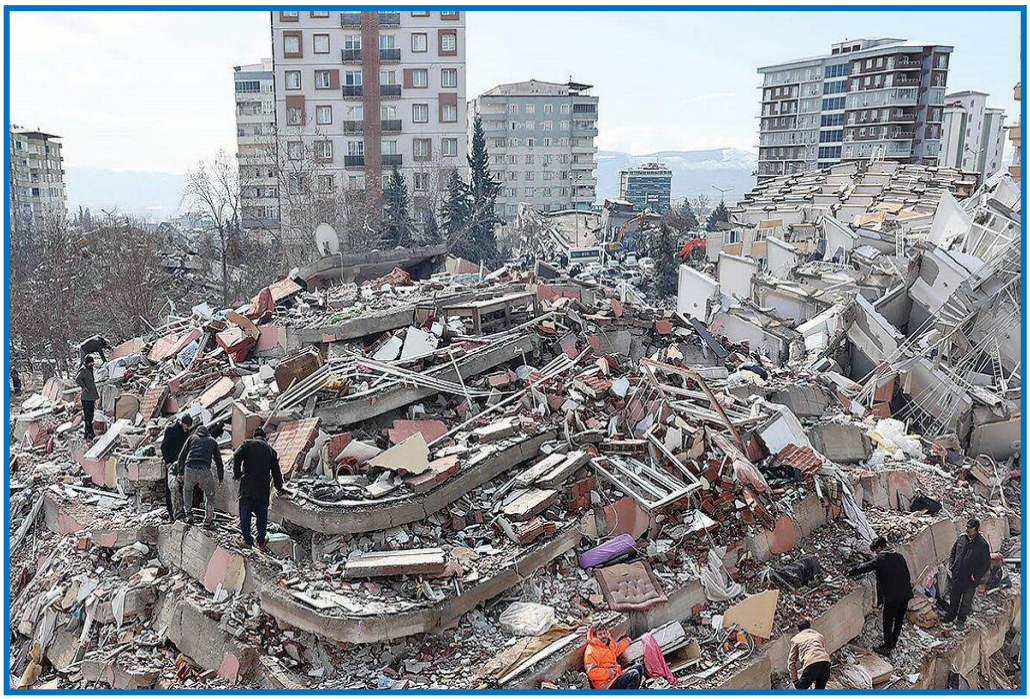

รูปภาพจาก https://www.thairath.co.th

ตุรกีตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ที่มีแผ่นดินไหวรุนแรงที่สุดแห่งหนึ่งของโลก เปลือกโลกอนาโตเลียที่ตุรกีเป็นเปลือกโลกที่ค่อยๆ หมุนทวนเข็มนาฬิกาและเคลื่อนตัวไปทางทิศตะวันตกประมาณ 1 นิ้วต่อปี

แผ่นดินไหวครั้งนี้ ทำให้เห็นว่าสิ่งก่อสร้าง อาคาร ในประเทศตุรกีมีความต้านทานแผ่นดินไหวที่ต่ำมาก เพราะพังถล่มลงมานับสิบอาคาร จากเหตุการณ์แผ่นดินไหวที่รุนแรงครั้งนี้ จึงส่งผลโดยตรงกับเขื่อนอตาเติร์ก ทำให้ตัวเขื่อนเกิดรอยร้าว ตัวเขื่อนตกอยู่ในสถานการณ์วิกฤต หลังเกิดแผ่นดินไหวรุนแรงถึงสองครั้ง ขนาด 7.5 และ 7.8 ในเวลาใกล้กัน ผู้เห็นเหตุการณ์กล่าวว่ามีรอยร้าวหลายจุดที่เขื่อนอตาเติร์กหลังแผ่นดินไหว ในขณะที่ผู้เชี่ยวชาญก็เตือนว่า เขื่อนอตาเติร์กสามารถแตกได้ทุกเวลาและผลของการเกิดแผ่นดินไหวที่รุนแรงนี้ สามารถส่งผลกระทบต่อพื้นที่บริเวณใกล้เขื่อนถึง 30 ตารางกิโลเมตร

แผ่นดินไหวตุรกี ย้อนมองไทย

ปัจจุบันประเทศไทยยังคงมีความเสี่ยงต่อเกิดแผ่นดินไหว เพราะมีรอยเลื่อนมากกว่า 10 รอยเลื่อน ในภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ ในขณะที่ตึกสูงในกรุงเทพมหานคร ก็มีโอกาสรับรู้ถึงแรงแผ่นดินไหวระยะไกลได้ทุกเมื่อ เพราะบริเวณใต้พื้นดินของเมืองหลวงไทยเป็นแอ่งดินขนาดยักษ์ที่จะรับรู้ได้ถึงแรงสั่นสะเทือน

นาทีแผ่นดินไหวตุรกี-ซีเรีย และความสูญเสีย

ย้อนไปเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2566 เวลา 4.17 นาที ตามเวลาท้องถิ่น ได้เกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติแผ่นดินไหวใหญ่ที่ประเทศตุรกีและซีเรีย ขนาด 7.8 และ 7.5 ห่างกันไม่นาน ซึ่งเป็นแผ่นดินไหวที่เรียกว่าดับเบิ้ลช็อก เหตุการณ์ครั้งนี้ สร้างผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินกับชาวตุรกีและซีเรียไม่น้อย ขณะที่อาฟเตอร์ช็อก ขนาดเล็กหลายร้อยครั้งก็เกิดอย่างต่อเนื่อง และยังเกิดแผ่นดินไหวขนาด 6 ซ้ำอีกครั้ง ห่างกันไม่ถึง 3 สัปดาห์ ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ 2566

ทางการตุรกีได้รายงานได้รายงานตัวเลขผู้เสียชีวิตจากเหตุแผ่นดินไหวทั้งในตุรกีและซีเรีย ซึ่งมีมากกว่า 4.7 หมื่นคน โดยเหตุการณ์ครั้งนี้เป็นเรื่องที่คนทั่วโลกต้องตกตะลึงกับกับภัยพิบัติครั้งใหญ่ ที่นำมาถึงความช่วยเหลือจากนานาประเทศ ตามหลักมนุษยธรรม รวมถึงประเทศไทยด้วย

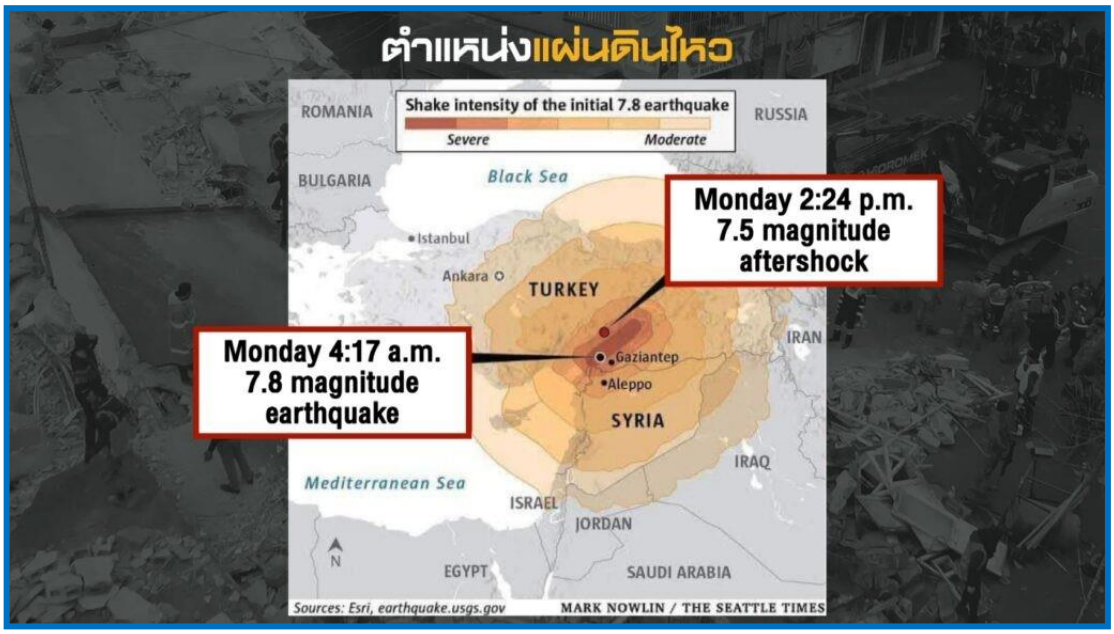

หากมองเหตุการณ์แผ่นดินไหวตุรกี-ซีเรีย ย้อนกลับมายังประเทศไทย นี่คือบทเรียนสำคัญที่ประเทศไทยไม่ควรมองข้าม เพราะปัจจุบันภัยพิบัติแผ่นดินไหวเป็นภัยใกล้ตัวที่บอกล่วงหน้าไม่ได้ แต่สามารถคาดการณ์จุดเสี่ยงและรอยเลื่อนที่มีโอกาสเกิดได้ ในขณะที่*นักวิชาการด้านแผ่นดินไหวหลายคนเห็นพ้องกันว่า “นี่คือบทเรียนครั้งใหญ่ที่ไทยอาจต้องเตรียมพร้อมรับมือ เพราะไทยยังมีรอยเลื่อนที่อาจมีพลังขึ้นมา ทำให้เกิดแผ่นดินไหวได้มากถึงขนาด 7 ในอนาคต”* ที่อาจคล้ายกับตุรกี

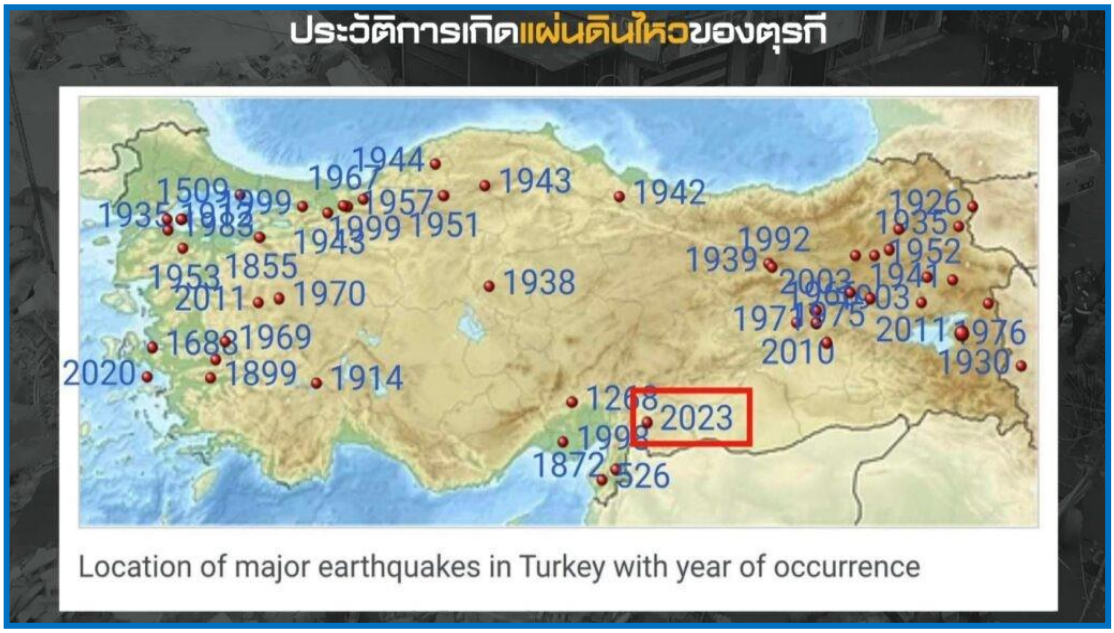

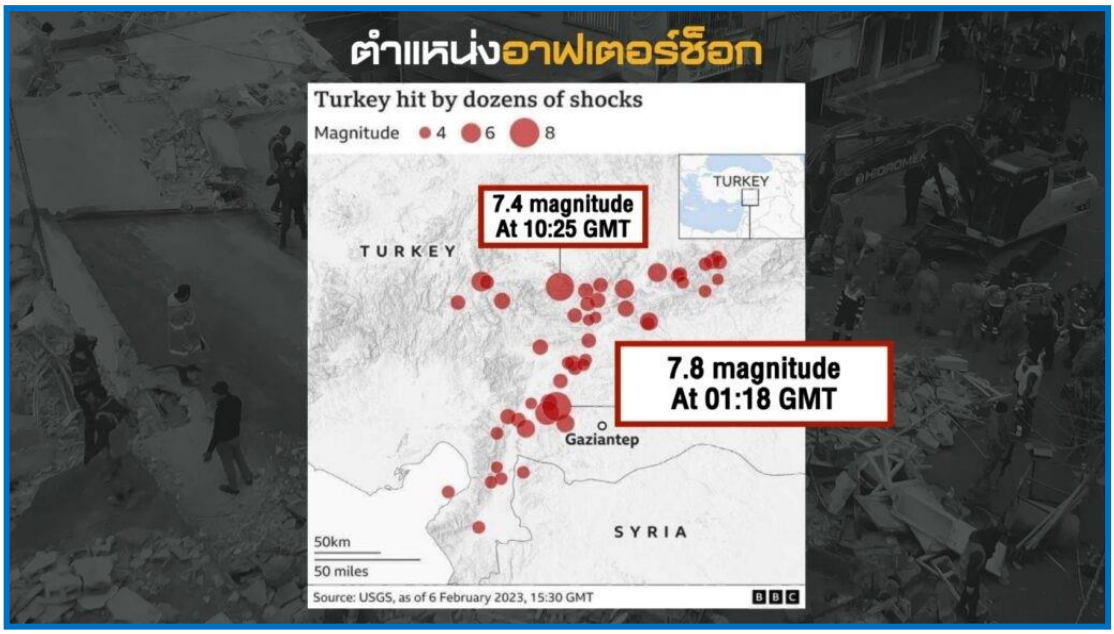

สำหรับรอยเลื่อน 2 รอยเลื่อนที่เกิดขึ้นในประเทศตุรกี เกิดในรอยเลื่อนซึ่งเป็นรอยเลื่อนที่มีพลังสูง เพราะเวลาเกิดแผ่นดินไหวขนาด 7.8 ซึ่งเป็นแผ่นดินไหวขนาดใหญ่มาก ให้ความหมายได้ว่าเป็นแผ่นดินไหวที่มีการปล่อยพลังงานออกมาเยอะตามแนวรอยเลื่อน มีการไถลตัวยาวประมาณ 100 กิโลเมตร และมีการสั่นสะเทือนรุนแรง จึงทำให้อาคารถล่มหนัก มีผู้คนเสียชีวิตมากมาย

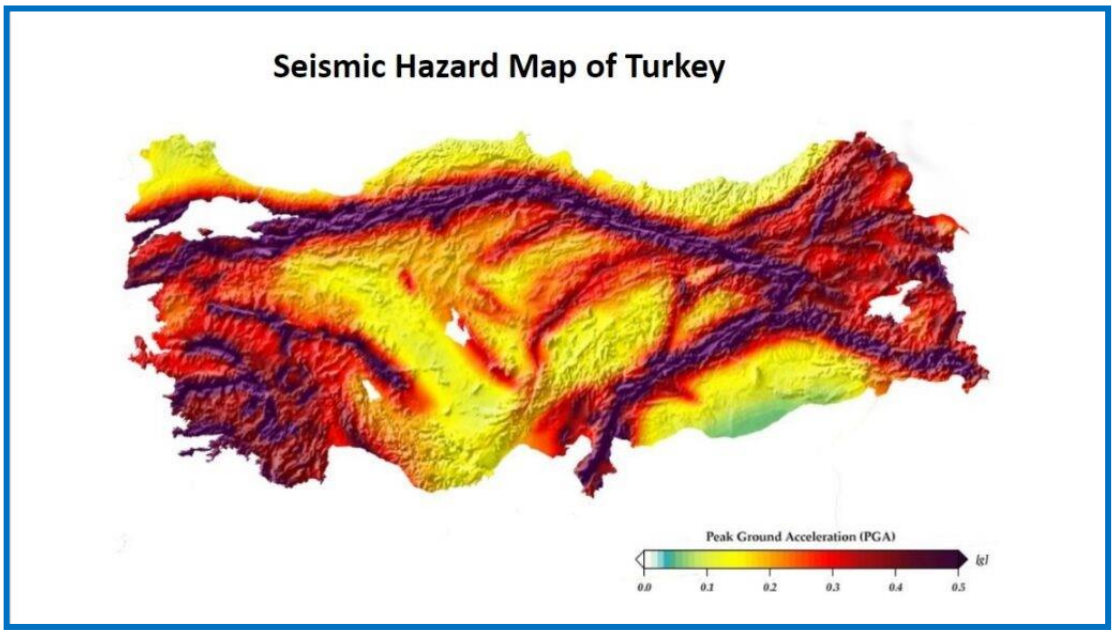

แผ่นดินไหวรุนแรงเคยเกิดขึ้นที่ไหนบ้าง?

ตุรกีไม่ใช่ที่แรกที่เกิดความสูญเสียหนักๆ จากแผ่นดินไหว แต่มันเคยเกิดขึ้นแล้วหลายที่ เช่น เมืองโกเบ ประเทศญี่ปุ่น และปากีสถานใกล้เมืองคัสเมียร์ ประเทศอินเดีย สำหรับระดับความรุนแรงเช่นนี้ก็เคยเกิดที่เฮติมาแล้ว มีผู้เสียชีวิตนับแสนคน ซึ่งแผ่นดินไหวในตุรกีครั้งนี้ ขนาด 7.8 ก็ถือว่ามีความรุนแรงไม่น้อย ซึ่งขนาดของแผ่นดินไหวที่จะเริ่มเป็นอันตรายจะอยู่ที่ขนาด 5 ขึ้นไป

ยกตัวอย่าง ความเสียหายของแผ่นดินไหวขนาด 6 ก็จะขยายความยาวประมาณ 10 กิโลเมตร ถ้าเป็นขนาด 7 ก็จะมีความยาวประมาณ 50 กิโลเมตร และขนาด 7.8 อาจยาวมากกว่า 100 กิโลเมตร เลยทีเดียว

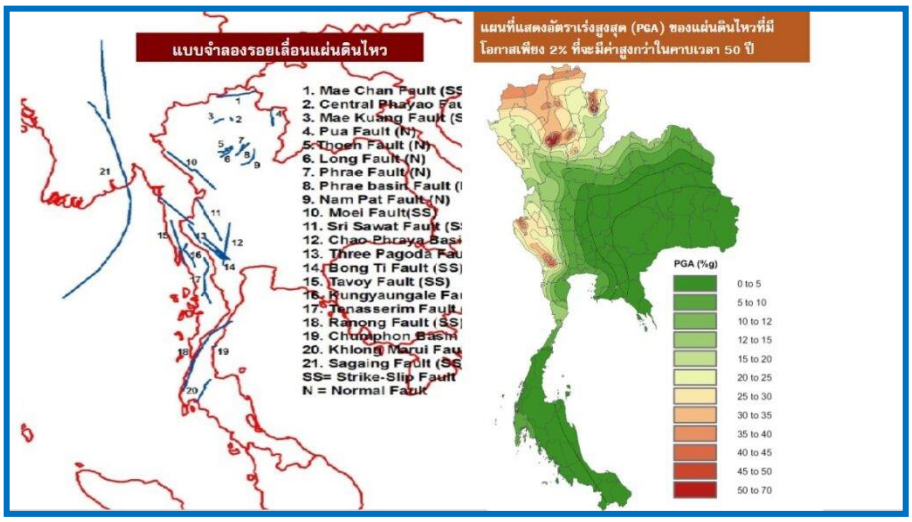

ประเทศไทยเสี่ยงแผ่นดินไหวหรือไม่?

ในเมืองไทยมีรอยเลื่อนอยู่ประมาณ 10 กว่ารอย ซึ่งอยู่ทางภาคเหนือหลายรอย และฝั่งตะวันตก เช่น จังหวัดกาญจนบุรี และมีบางรอยอยู่ทางภาคใต้ ที่น่าสนใจ คือ ประเทศไทยยังมีรอยเลื่อนที่ยังซ่อนอยู่ใต้ดินอีกหลายรอยเลื่อน ที่เรายังหาไม่เจอ เพราะมันซ่อนอยู่ภายในแผ่นเปลือกโลก ที่เราทราบว่ายังมีรอยเลื่อนซ่อนอยู่เพราะก่อนหน้านั้น กรมอุตุนิยมวิทยาเคยไปติดตั้งเครื่องมือตรวจวัดแผ่นดินไหว เพื่อตรวจสอบรอยเลื่อนเสี่ยงบางแห่งที่ระบุได้ แต่ปรากฏว่ามีรอยเลื่อนแผ่นดินไหวบางแห่งไม่ตรงกับแนวรอยเลื่อนที่เราเห็น จึงทำให้รู้ว่ามีแนวรอยเลื่อนซ่อนตัวอยู่ข้างในอีก สำหรับในเมืองไทยภาคเหนือและฝั่งตะวันตกทั้งหมด มีโอกาสเกิดแผ่นกินไหวได้ประมาณขนาด 6.5 ซึ่งระดับนี้มันสามารถทำลายอาคารบ้านเรือนได้

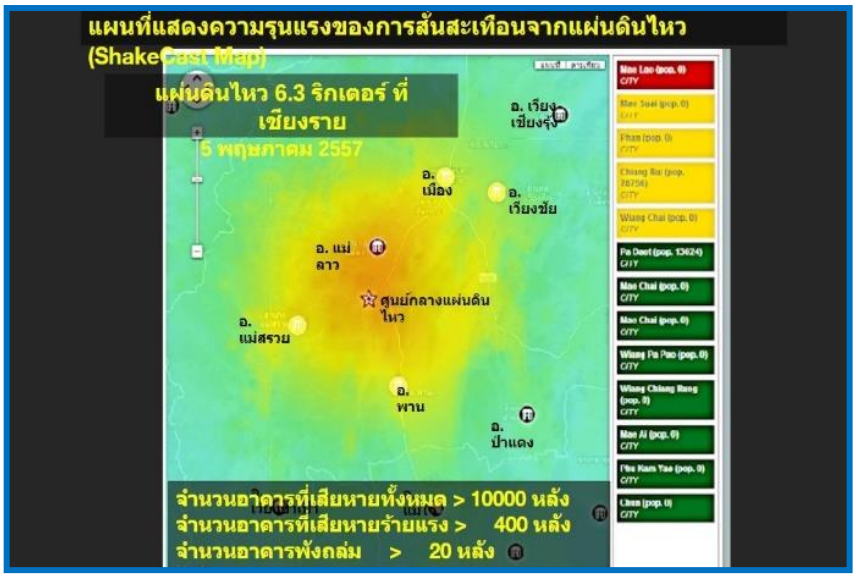

เมื่อปี พ.ศ.2557 ที่จังหวัดเชียงรายมีแผ่นดินไหวเกิดขึ้นมาแล้วขนาด 6.3 ส่งผลให้อาคารบ้านเรือนพังหลายหลัง ถ้าหากบังเอิญไปเกิดในจุดที่มีประชากรหนาแน่น เช่น บริเวณเทศบาลเมือง อำเภอเมืองที่มีตึกสูงมากก็เสี่ยงเป็นอันตรายค่อนข้างมาก

หากวิเคราะห์ตามแนวรอยเลื่อนที่เราเห็น ไม่ว่าจะเป็นรอยเลื่อนแม่ทา รอยเลื่อนแม่จัน รอยเลื่อนเถิน ที่กรมทรัพย์ธรณีเข้าไปสำรวจ มันอาจเกิดแผ่นดินไหวขนาด 6 ปลายๆ ถึง 7 ต้นๆ ได้ นั่นหมายความว่ามันจะทำลายอาคารตามแนวบ้านเรือนได้ ซึ่งรอยเลื่อนพวกนี้มีโอกาสค่อยๆ สะสมพลังงานอย่างช้าๆ ถึงแม้มันไม่ใช่รอยเลื่อนขนาดใหญ่ที่มีพลังสูง แต่ระยะเวลาในการสะสมพลังงานก็มีโอกาสเพิ่มพลังมากขึ้นคล้ายกับแผ่นดินไหวที่เกิดจากรอยเลื่อนที่ตุรกีได้

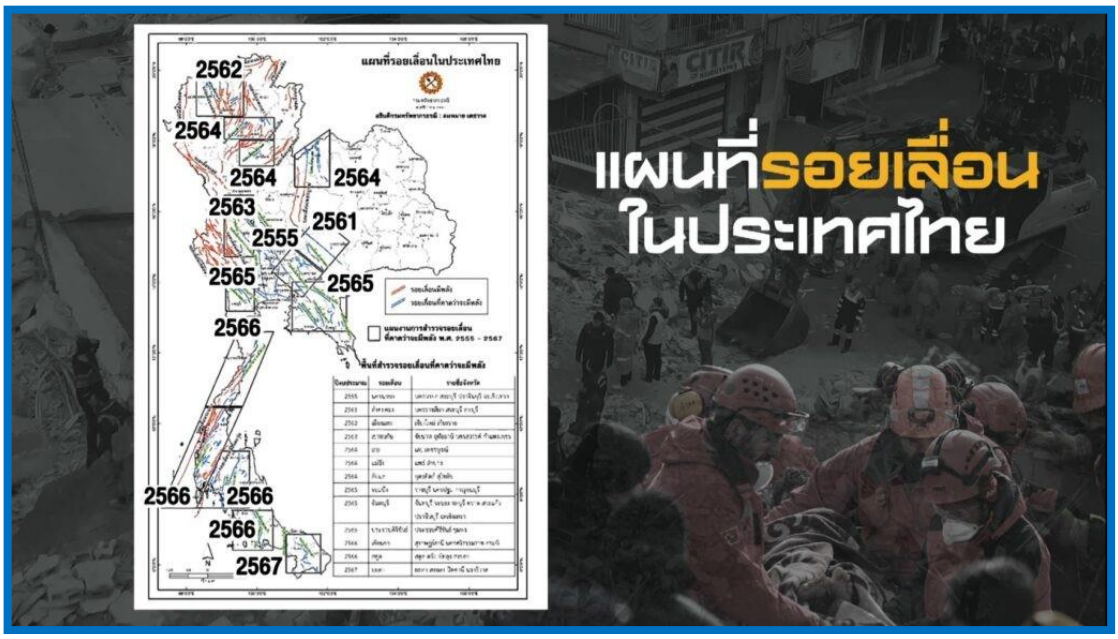

อย่างที่ตุรกีแผ่นดินไหวที่เกิดขึ้นเป็นแผ่นดินไหวขนาดใหญ่ในรอบ 100 ปี ซึ่งเกิดขึ้นไม่บ่อย แต่มันเกิดจากการสะสมพลังงานต่อเนื่องในระดับหนึ่ง แล้วจึงคลายพลังงานสะสมออกมา หากเทียบกับกรณีของไทย การสะสมพลังของแผ่นดินไหวในแนวรอยเลื่อนมีโอกาสเกิดขึ้นได้ แต่อาจใช้เวลาประมาณ 1,000 ปี ถึงจะผลิตแผ่นดินไหวขนาด 7 สักครั้ง ขณะที่ไทยเองก็มีหลายรอยเลื่อนกว่า 10 รอยเลื่อน เพราะฉะนั้นก็มีโอกาสเกิดเป็นแผ่นดินไหวใหญ่ทุกๆ 200-300 ปี ไทยเราอาจเกิดแผ่นดินไหวไม่รุนแรงเท่ากับตุรกี แต่อาจเกิดเหตุการณ์คล้ายกับที่โกเบ ประเทศญี่ปุ่นที่มีขนาดแผ่นดินไหวไม่ถึง 7 แต่จุดเกิดเหตุอยู่ใต้เมืองโกเบ ที่มีประชากรหนาแน่น คนเมืองนี้ก็เลยได้รับผลกระทบที่รุนแรง ซึ่งไทยเรามีแหล่งกำเนิดประเภทนี้อยู่ในประทศ เราก็ไม่รู้ว่าวันใดมันจะเกิดกับเรา เพราะขณะนี้ที่จังหวัดกาญจนบุรีก็มีหลายแนวรอยเลื่อน จังหวัดตากก็มี ภาคเหนือมีอยู่หลายรอยเลื่อน ซึ่งคล้ายกับเมืองโกเบในญี่ปุ่น

กรุงเทพมหานครเสี่ยงแผ่นดินไหวหรือไม่?

ประการแรกเราไม่คิดว่ามีรอยเลื่อนอยู่ใต้ กทม. แต่ว่า กทม. มีลักษณะทางธรณีวิทยาแตกต่างจากที่อื่น คือ พื้นที่เมืองหลวงตั้งอยู่บนแอ่งดินขนาดยักษ์ ซึ่งแอ่งดินมีความลึกประมาณ 800 เมตร ซึ่งลึกถึงฐานแอ่ง เรียกว่า ชั้นหินแอ่ง ซึ่งจะมีความสามารถในการขยายความรุนแรงแผ่นดินไหวได้ เพราะฉะนั้นพอเกิดแผ่นดินไหวไกลๆ จากต่างประเทศขนาดใหญ่ๆ มันก็สามารถส่งคลื่นมาถึงกรุงเทพมหานครได้ ลักษณะของการสั่นสะเทือนจากที่อื่น แม้มันจะเดินทางมาไกล ตามหลักแล้วแรงสั่นสะเทือนจะอ่อนแรงลง แต่พอมาเจอแอ่งดินที่กรุงเทพมหานคร แรงสั่นสะเทือนนี้สามารถขยายขึ้นมาใหม่ให้แรงขึ้นได้อีก ซึ่งเป็นการสั่นสะเทือนที่แปลกมาก

เราพบเหตุการณ์ในหลายๆ ชั้นดินที่แอ่งทั่วโลก อย่างเช่นที่โตเกียว โอซาก้า แอ่งไทเป ก็จะสั่นสะเทือนแบบนี้ได้เหมือนกัน คล้ายกับแอ่งดินที่ กทม.ที่จะขยายความรุนแรงได้ แม้จะเป็นการสั่นสะเทือนแบบช้าๆ ซึ่งจะมีผลต่ออาคารสูงๆ

อย่างในอดีตเราเคยเจอเหตุการณ์แผ่นดินไหวที่ไกลมาจากประเทศจีน มณฑลเสฉวน แต่มาเขย่าที่กลางเมืองหลวงอย่างกรุงเทพมหานครของเรา ทำให้ตึกสูงโยกหลายตึก หรือแม้แต่เหตุการณ์แผ่นดินไหวที่เกาะสุมาตรตรา ประเทศอินโดนีเซีย ก็มาเขย่าอาคารสูงที่ กทม. แต่ที่หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ใกล้กว่าจุดศูนย์กลางการเกิดแผ่นดินไหวกลับไม่รู้สึกสั่นไหว

กทม. มีตึกสูงมากกว่า 1,000 แห่งที่เข้าข่ายจะถูกเขย่าจากเหตุแผ่นดินไหว ซึ่งตั้งแต่ ปี พ.ศ.2540 มีการออกกฎหมายควบคุมการสร้างอาคารให้ต้านทานแผ่นดินไหว แต่ไม่ได้ครอบคลุมถึง กทม. แต่เพิ่งมาขยายกฎหมายให้ควบคุมพื้นที่กรุงเทพฯ ในปี พ.ศ.2550 เป็นต้นไป

การเตรียมรับมือกับแผ่นดินไหวของประเทศไทยในอนาคต

นายวีระพงษ์ กังวานนวกุล ผอ.ฝ่ายวิจัยและขับเคลื่อนสังคม กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ กล่าวว่า ที่ผ่านมาเหตุการณ์แผ่นดินไหวเมื่อปี พ.ศ.2557 เป็นบทเรียนสำคัญของไทย ขณะนี้การลงลึกถึงการให้องค์ความรู้แก่ประชาชนยังไม่ค่อยทั่วถึง แม้หน่วยงานภาครัฐจะพยายามสร้างความเข้าใจ แต่ก็ยังอยู่ในวงจำกัด เช่น การเข้าถึงองค์ความรู้การก่อสร้างบ้านในพื้นที่เสี่ยง อาจต้องปรับ และต้องการให้คำแนะนำแก่ช่างท้องถิ่นในการออกแบบสร้างบ้านรองรับแผ่นดินไหวด้วย โดยข้อเสนอการออกแบบชุมชนที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงแผ่นดินไหว อาจต้องสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งรัฐ เอกชน ประชาชน และท้องถิ่น ที่สำคัญการออกแบบนโยบายต้องสอดคล้องกับการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ไม่เช่นนั้นเมื่อเกิดแผ่นดินไหวแล้วมารับมือทีหลัง จะทำให้เกิดการสูญเสียมหาศาลก็เป็นได้

เกร็ดความรู้

คนทั่วโลกนิยมใช้มาตราแบบไหน?

ผศ.ดร.ภาสกร ปนานนท์ หัวหน้าศูนย์เชี่ยวชาญเฉพาะด้านแผ่นดินไหวและธรณีแปรสัณฐานของโลก (SEIS-SCOPE) ภาควิชาวิทยาศาสตร์พื้นพิภพ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กล่าวว่า “คนไทยมักเคยชินกับมาตราวัดแผ่นดินไหวแบบริกเตอร์ ซึ่งไม่ถือว่าผิด แต่ถือว่าเชย เพราะนักธรณีวิทยาและผู้คนเกือบทั่วทั้งโลก หันมาใช้ **“มาตราโมเมนต์แมกนิจูด” (Magnitude)** แทบทั้งสิ้น แต่ถ้าจะยังใช้มาตาริกเตอร์ก็ไม่ได้ผิดอะไรนะ คำนี้มันเข้าใจง่ายแล้วคนไทยก็รู้จักดี แต่ผมจะเพิ่มเติมนิดนึงว่า*ถ้าจะใช้ริกเตอร์ ต้องใช้กับแผ่นดินไหวที่มีขนาดน้อยกว่าหรือเท่ากับ 6 ถ้ามากกว่านั้นจะไม่ใช้ริกเตอร์ ให้ใช้มาตราโมเมนต์แมกนิจูดแทน ตามหลักสากลจะนิยมใช้คำว่า เกิดแผ่นดินไหวขนาดเท่าไร แค่นั้นพอ* ***เขาไม่ใส่หน่วยข้างหลัง*** *เพราะ "แมกนิจูด" แปลว่า "ขนาด" เช่น ฝรั่งรายงานว่าเกิดแผ่นดินไหว 7.3 แมกนิจูด ก็แปลเป็นไทยได้ว่าเกิดแผ่นดินไหวขนาด 7.3 เป็นต้น*” นักธรณีวิทยาชำนาญการให้ข้อเสนอแนะแก่ทีมข่าววิทยาศาสตร์ ASTV-ผู้จัดการออนไลน์

อ้างอิง

1. https://theactive.net/read/turkey-earthquake-study/
2. องค์กรสำรวจทางธรณีวิทยาสหรัฐฯ (U.S. Geological Survey: USGS), กรมทรัพยากรธรณี และกรมอุตุนิยมวิทยา

จุลสารสำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา

วัตถุประสงค์
- รวบรวมและจัดระบบองค์ความรู้ที่กระจัดกระจายอยู่ในแต่ละส่วนให้อยู่ในที่เดียวกัน ง่ายต่อการค้นคว้า และนำไปใช้ประโยชน์
- เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร และองค์ความรู้ของหน่วยงานภายในสำนักให้กับผู้อ่านทั้งภายใน และภายนอกองค์กรเสริมประสิทธิภาพการสื่อสาร และการแลกเปลี่ยนระหว่างบุคลากรของหน่วยงานในองค์กร
- เป็นช่องทางในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ และนำเสนอแนวคิดที่เป็นประโยชน์และสร้างสรรค์

ที่ปรึกษา
ผู้อำนวยการสำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา
ผู้อำนวยการส่วนบริหารจัดการน้ำ
ผู้อำนวยการส่วนอุทกวิทยา
ผู้อำนวยการส่วนการใช้น้ำชลประทาน
ผู้อำนวยการส่วนปรับปรุงบำรุงรักษา
ผู้อำนวยการส่วนความปลอดภัยเขื่อน
ผู้อำนวยการส่วนยุทธศาสตร์
ผู้อำนวยการส่วนประมวลวิเคราะห์สถานการณ์น้ำ
ผู้อำนวยการศูนย์อุทกวิทยาชลประทานภาคฯ
ผู้อำนวยการส่วนบริหารทั่วไป

บรรณาธิการ นายสถาพร นาคคนึง

กองบรรณาธิการ นางสาวสะแกวัลย์ คันธะเรศย์
นางสาววัชรภรณ์ ประทุมโพธิ์

สถานที่ติดต่อ : สำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา กรมชลประทาน โทร 0-2241-2360
: Fax. 0-2241-2360 http://water.rid.go.th/hydhome/
: ฝ่ายเผยแพร่การใช้น้ำชลประทาน โทร./Fax. 0-2241-4794
: ศูนย์อุทกวิทยาชลประทานภาคตะวันออก โทร.0-3834-1171
: E-mail: sakaefang@gmail.com

RID TEAM

R **Reliable**
เชื่อถือได้

I **Innovation**
หลากหลายวัฒนธรรม

D **Development**
นำสู่การพัฒนา

T **Transparency**
ปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส

E **Efficiency**
ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

A **Accountability**
ปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบ

M **Masterful**
ปฏิบัติงานด้วยความรู้และความเชี่ยวชาญ